

De voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Den Haag

7 september 2006

Ons kenmerk

PO/ZO/2006/35540

Onderwerp

Rol van de medezeggenschapsraad bij invoering
nieuwe taak basisscholen om buitenschoolse
opvang te organiseren

Inleiding

In het algemeen overleg van 13 juni 2006 heb ik met uw Kamer gesproken over de nieuwe taak van basisscholen om op verzoek van ouders te zorgen voor de organisatie van buitenschoolse opvang voor hun kinderen. Op 28 augustus 2006 heb ik u het wetsvoorstel daarvoor gestuurd. In het algemeen overleg heb ik u toegezegd dat ik u nog vóór de behandeling van het wetsvoorstel nader zou informeren over de rol van de medezeggenschapsraad in het proces. In deze brief beschrijf ik die. Verder ga ik in de brief nader in op enkele andere punten die tijdens het algemeen overleg aan de orde waren, zoals financiële ondersteuning en bekostiging van huisvesting.

Ouders hebben een individueel recht om de basisschool aan te spreken op de organisatie van buitenschoolse opvang. Zoals ook in de Memorie van Toelichting bij het wetsvoorstel staat, speelt de medezeggenschapsraad geen rol in het verzoek van deze ouders. De medezeggenschapsraad brengt alleen advies uit over de wijze waarop er invulling aan gegeven wordt waarbij de vraag van de ouders leidend is.

De positie van ouders

Het wetsvoorstel bepaalt dat basisscholen per 1 augustus 2007 op verzoek van ouders moeten zorgen voor de organisatie van buitenschoolse opvang voor hun kinderen. Op basis van de wensen van de ouders stelt de school, in samenspraak met deze ouders, een uitvoeringsmodel voor. De school legt het uitvoeringsmodel voor aan de medezeggenschapsraad. Deze raadpleegt de ouders daarover en brengt daarna advies uit. Vervolgens stelt de school zijn model vast.

Er is geen ondergrens gesteld aan het aantal ouders dat per school om opvang kan verzoeken. Ook als maar één ouder om buitenschoolse opvang verzoekt, zal de school die moeten organiseren. In de praktijk zal de school dan afspraken maken met een reeds bestaande kinderopvangorganisatie.

De vraag van ouders zet het traject dus in gang. Daarmee zijn zij een belangrijke partij in de buitenschoolse opvang. In deze paragraaf beschrijf ik – per fase in het traject – de positie van individuele ouders en van ouders als groep.

Eerste fase: ouders verzoeken school om buitenschoolse opvang

In de eerste fase verzoeken individuele ouders de school om te zorgen voor de organisatie van buitenschoolse opvang. Om zo veel mogelijk rekening te kunnen houden met de wensen van deze ouders, voert de school gesprekken met hen. De school biedt een collectieve voorziening. Ouders kunnen individueel aanspraak maken op deze collectieve voorziening. Scholen waarbij veel ouders om buitenschoolse opvang verzoeken, kunnen ervoor kiezen om meer dan één mogelijkheid voor buitenschoolse opvang te organiseren.

Voorbeeld 1, Een middelgrote school in de stad

Een middelgrote school in een stad heeft het verzoek van 15 ouders/ouderparen om voor 23 kinderen buitenschoolse opvang (bso) te regelen per 1 augustus 2007. Deze school heeft al goede contacten met een buitenschoolse opvang in de buurt. De meeste 'bso-kinderen' gaan daar na schooltijd naartoe. De school heeft met de ouders gesproken over hun wensen voor buitenschoolse opvang. Uit de gesprekken blijkt dat de meeste graag de bestaande opvangmogelijkheden zouden willen formaliseren, zodat hun kinderen naar deze opvang kunnen blijven gaan. Er zijn echter 4 ouderparen van wie de (6) kinderen naar een andere buitenschoolse opvang gaan. Ook deze organisatie wil graag de aansluiting met de school verzorgen. Na goed overleg met alle verzoekende ouders stelt de school aansluiting met beide genoemde organisaties voor. Voordelen:

- *afhankelijk van het inhoudelijke aanbod kunnen ouders kiezen voor een buitenschoolse opvang waarbij ze er in ieder geval van verzekerd zijn dat deze aansluit op de lestijden van de school;*
- *mocht de vraag naar opvang in de toekomst toenemen, dan is er zicht op meerdere mogelijkheden voor uitbreiding van het aantal kindplaatsen.*

Voorbeeld 2, Een kleine plattelandsschool

Bij een kleine plattelandsschool verzoeken 2 ouderparen om buitenschoolse opvang voor 3 kinderen vanaf 1 augustus 2007. Tot nu toe hebben deze ouders opvang na schooltijd altijd geregeld in het 'familie- en kenniscircuit', maar met de nieuwe taak voor de basisscholen leggen ze hun verzoek bij de directeur van school neer. Deze school heeft geen bso-contacten omdat er geen buitenschoolse opvang in de buurt van school is. Voor 3 kinderen is het voor de school niet rendabel een kinderopvangorganisatie op te richten die vervolgens opvang kan aanbieden. De ouders zouden dit wel graag zien, dus deze discussie loopt flink op. De school komt met een alternatieve oplossing. Er is een ouder gevonden met kinderen op dezelfde school die zich wil aansluiten bij een geregistreerde organisatie om gastouder te worden. Zij wil de 3 'bso-kinderen' thuis buitenschoolse opvang bieden. De ouders vinden dit een goede oplossing, mits de school de oplossing heroverweegt als de vraag naar buitenschoolse opvang toeneemt.

Naast het organiseren van buitenschoolse opvang kan de school sluitende dagarrangementen realiseren door naschoolse activiteiten aan te bieden. In het algemeen organiseren scholen nu ook al allerlei activiteiten na schooltijd. Het is wenselijk dat dit zo blijft. De naschoolse activiteiten bieden echter geen naschoolse opvang zoals die bedoeld is in de uitwerking van het wetsvoorstel. De Wet Kinderopvang is niet van toepassing op de naschoolse activiteiten. Daarom krijgen ouders voor deze activiteiten ook geen compensatie via belastingteruggave.

Tweede fase: school legt voorstel voor aan medezeggenschapsraad

Alles wat van invloed is op het onderwijs op school of op de gang van zaken op school, wordt in de medezeggenschapsraad besproken. Daarom wordt de medezeggenschapsraad ook betrokken bij de organisatie van buitenschoolse opvang.

In de tweede fase legt de school het voorstel voor de organisatie van buitenschoolse opvang voor advies voor aan de medezeggenschapsraad. In de medezeggenschapsraad zijn de ouders als groep vertegenwoordigd. Bovendien moet de medezeggenschapsraad eerst de ouders raadplegen voordat hij advies uitbrengt. Het adviesrecht van de medezeggenschapsraad als geheel waarborgt ook de positie van het personeel in dit traject.

Daarnaast bepaalt de Wet medezeggenschap op scholen dat de medezeggenschapsraad advies uitbrengt als scholen een duurzame relatie aangaan met andere organisaties (artikel 11, lid d). Het uitvoeringsmodel voor buitenschoolse opvang bepaalt de invloed daarvan op de gang van zaken op school, en eventueel op het onderwijs als ouders en de school kiezen voor inhoudelijke samenhang tussen onderwijs en opvang.

Kiezen school en ouders bijvoorbeeld voor het 'makelaarsmodel', dan zal het onderwijzend personeel waarschijnlijk praktische afspraken maken over het ophalen van 'bso-kinderen'. Als de school besluit om zelf een kinderopvangorganisatie op te richten, kunnen de consequenties groter zijn. De school en de buitenschoolse opvang maken dan bijvoorbeeld afspraken over het gebruik van lokalen, schoolmaterialen, buitenruimtes, etc. Het is ook denkbaar dat de samenwerking nog verder gaat; de school en de buitenschoolse opvang stemmen dan bijvoorbeeld het onderwijs en de opvang ook inhoudelijk op elkaar af.

De afspraken die de school en de ouders maken, gelden zo lang beide partijen die goed vinden, maar ten minste voor een periode van een jaar. Ouders die een nieuwe afspraak met de school willen maken, of een bestaande afspraak willen veranderen, melden dit aan de medezeggenschapsraad. Deze zet zo'n verzoek op de agenda voor overleg met de schoolleider.

Voorbeeld 3, Een kinderrijke wijk

Een grote school in een kinderrijke wijk heeft van veel ouders (het betreft ongeveer een kwart van de kinderen) het verzoek gekregen om vanaf 1 augustus 2007 buitenschoolse opvang te organiseren. In overleg met de betrokken ouders kwam naar voren dat de wens leeft om de opvang in en om de school te laten plaatsvinden. De faciliteiten zijn er, dus stelt de school voor om zelf een kinderopvangorganisatie op te richten en buitenschoolse opvang te bieden. Dit voorstel wordt, met instemming van betrokken ouders, voorgelegd aan de medezeggenschapsraad. De medezeggenschapsraad raadpleegt alle ouders hierover. Van de groep ouders die geen gebruik maakt van buitenschoolse opvang, is een deel huiverig voor dit voorstel. Zij zijn bang dat de 'core business' van de school – onderwijs geven – in het gedrang komt. De medezeggenschapsraad spreekt uitvoerig over het voorstel met deze ouders. Dankzij die gesprekken raken ze ervan overtuigd dat het onderwijs niet te lijden zal hebben van de nieuwe taak. De ouders laten aan het advies van de medezeggenschapsraad toevoegen dat ze betrokken willen worden bij de evaluatie. Door de bemiddeling van de medezeggenschapsraad voelen alle ouders zich serieus genomen. Óók de ouders die geen gebruik maken van de buitenschoolse opvang en die zich zorgen maakten. Ze begrijpen de keuze van de school en stemmen in met het voorstel.

Voorbeeld 4, Een school met drie locaties

Een middelgrote school met drie locaties in een gemeente net buiten de Randstad is met verzoekende ouders in gesprek over de uitvoering van haar nieuwe taak. Het lijkt er sterk op dat de meeste ouders het wel een goed plan vinden om de 'bso-kinderen' na schooltijd op te laten halen met een busje. Dat rijdt bij elke locatie langs om de kinderen naar de bso-voorziening in de buurgemeente te brengen. De school legt dit voorstel aan de medezeggenschapsraad voor.

Bij raadpleging van alle ouders blijkt dat de ouders van de 'bso-kinderen' op de derde locatie geen voorstander van dit plan zijn om dat hun kinderen na de les een kwartier moeten wachten voordat ze opgehaald worden. Het is namelijk niet duidelijk onder welke verantwoordelijkheid hun kinderen vallen tijdens die wachttijd en hoe dat kwartier ingevuld wordt. Daarnaast zijn er enkele ouders (van alle locaties) die de opvang bij de buurgemeente te ver weg vinden. Kortom, lang niet alle ouders zijn tevreden over het voorstel.

De medezeggenschapsraad wil voorkomen dat deze ouders individueel bij de locatiedirecteuren aankloppen met hun bezwaren en gaat het gesprek met ze aan. In een aantal gesprekken, waarbij later ook de andere ouders die een verzoek om buitenschoolse opvang gedaan hebben en de school betrokken worden, ontstaat er een nieuw voorstel. Dit is gebaseerd op het oude, maar aangevuld met duidelijke afspraken over het 'wachtkwartier' en een gastouder die voor een paar kinderen dichtbij de school buitenschoolse opvang zal verzorgen.

Dankzij de medezeggenschapsraad is de onvrede van een groep ouders niet uitgegroeid tot individuele conflicten met de schoolleiding. De bemiddeling heeft geleid tot constructieve gesprekken waaruit een bevredigende oplossing naar voren is gekomen.

Als de school en de medezeggenschapsraad er samen niet uitkomen, kunnen de partijen zich richten tot de bestaande, onafhankelijke geschillencommissie voor de medezeggenschap. Als dat niet leidt tot een resultaat waarmee beide partijen kunnen leven, dan kunnen de partijen in beroep gaan bij de rechter. Als individuele ouders er met de school en de medezeggenschapsraad niet uitkomen, dan kunnen ze hun klacht indienen bij de klachtencommissie van de school.

Derde fase: medezeggenschap over de buitenschoolse opvang

De derde fase van het traject is de medezeggenschap van ouders over de buitenschoolse opvang. Dit is geregeld via de Wet kinderopvang. Het uitgangspunt daarbij is dat elke kinderopvangvestiging een oudercommissie heeft. Deze oudercommissie heeft in ieder geval adviesrecht over bepaalde, in de wet genoemde onderwerpen als beleid op het gebied van opvoeding, veiligheid en gezondheid, beleid op het gebied van spel- en ontwikkelingsmogelijkheden, voeding, openingstijden en prijswijzigingen. De kinderopvangorganisatie kan er daarnaast voor kiezen om de oudercommissie over meer onderwerpen te raadplegen of verdergaande bevoegdheden te geven. De ondernemer heeft een informatieplicht richting oudercommissie. Elke kinderopvangorganisatie heeft een regeling en een persoon om eventuele klachten correct af te kunnen handelen.

Als een basisschool zelf een kinderopvangorganisatie opricht die buitenschoolse opvang aanbiedt, dan heeft deze buitenschoolse opvang zijn eigen oudercommissie. De medezeggenschapsraad van de school speelt hier geen enkele rol bij.

Middelen

In het algemeen overleg van 13 juni 2006 heb ik u toegezegd de Kamer te informeren over de middelen voor de scholen en de huisvesting. Daar gaat deze paragraaf op in.

Middelen voor de voorbereiding

Ik heb eenmalig € 50 miljoen uitgetrokken voor de voorbereidingen die scholen vanaf 1 januari 2007 moeten treffen om vanaf 1 augustus 2007 buitenschoolse opvang te kunnen aanbieden. Daarover heb ik u geïnformeerd in mijn brief van 26 juni 2006 (Kamerstukken 2005-2006, 30300 VIII, nr. 250). Het grootste deel van het bedrag wordt gelijkelijk over de scholen verdeeld. De inspanning die scholen moeten leveren is immers voor alle scholen min of meer gelijk. Het maakt daarbij niet uit hoeveel leerlingen ze hebben. Op deze manier profiteren ook de kleine scholen optimaal van de beschikbare middelen. Daarnaast ontvangen scholen een bedrag per leerling voor werkzaamheden die wél afhangen van het leerlingaantal, zoals het overleg met ouders over de wensen en mogelijkheden.

Ik laat onderzoeken hoeveel tijd de scholen structureel kwijt zijn aan hun nieuwe taak. Het onderzoek richt zich op vragen als: hoeveel tijd besteden scholen aan uitvoeringstaken? Welke taken zijn dat? Wie voert die taken uit? En wat is de rolverdeling tussen de school aan de ene kant en samenwerkingspartners als kinderopvangorganisaties en de gemeente aan de andere kant?

Middelen voor huisvesting

Buitenschoolse opvang kan plaatsvinden op een locatie van de (bestaande) kinderopvangorganisatie. De financiering van de opvanglocatie is berekend in de uurprijs die ouders betalen voor buitenschoolse opvang. Als een school zelf buitenschoolse opvang wil bieden, moet zij daarvoor een kinderopvangorganisatie oprichten. Ook deze organisatie valt onder de Wet kinderopvang. De ruimte die de school (meer precies: de kinderopvangorganisatie die de school heeft opgericht) wil benutten voor buitenschoolse opvang, moet zij huren van de gemeente – óók als het een eigen klaslokaal betreft. De kosten van de huur worden doorberekend in de uurprijs van de opvang en worden dus betaald door de ouders.

Ook als de huisvesting (binnen of buiten de school) ná 1 augustus 2007 aangepast moet worden om er buitenschoolse opvang in te laten plaatsvinden, berekent de organisatie de kosten daarvan door in de uurprijs. De ouders betalen dus. Kinderopvangorganisaties kunnen de mogelijkheden voor noodzakelijke (voor-)investeringen bespreken met de gemeente. Gemeenten kunnen voor de huisvesting leningen verstrekken aan kinderopvangorganisaties, dus ook aan scholen die een kinderopvangorganisatie opgericht hebben. Daarnaast bestaat voor onderwijsinstellingen, die eigenaar zijn van het schoolgebouw of waar de gemeente garant wil staan, de mogelijkheid om onder bepaalde voorwaarden geld van het Rijk te lenen. Dit is het zogenaamde schatkistbankieren.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Maria J.A. van der Hoeven